

4.2.2016

L 14/52194

Kantaja Suomen Asianajajaliitto
0202096-1

Vastaaja Auktorisoidut Lakimiehet - Auktoriserade Jurister- Authorized Attorneys
at Law

Asia Tuomarin esteellisyyttä koskeva väite

Vireille 10.12.2014

SELOSTUS ASIASTA

Käräjäoikeudessa on vireillä yllä mainittu asia, jossa kantajana on Suomen Asianajajaliitto (kantaja) ja vastaajana Auktorisoidut Lakimiehet - Auktoriserade Jurister - Authorized Attorneys at Law (vastaaja). Kantaja on vaatinut asiassa vastaajayhdistyksen nimeä koskevan rekisterimerkinnän kumoamista.

Asiaa käsittelevä tuomari, kärjätuomari Maria Ahlström on saattanut osapuolten tietoon, että hän on toiminut pienryhmäkouluttajana asianajajatutkintoon sisältyvissä koulutustehtävissä ja tiedustellut asianosaisilta, onko estettä, että hän toimii kyseisen asian käsittelijänä.

Kantaja on katsonut, ettei ole estettä sille, että Ahlström toimii kyseisen asian käsittelijänä.

Hakemus Vastaaja on 15.5.2016 käräjäoikeuteen toimittamassaan kirjoituksessa katsonut, että kärjätuomari Ahlströmiä on pidettävä esteellisenä käsittelemään asiaa.

Vastaajan mukaan Ahlströmin sivutoiminen palvelussuhde kantajaan asianajajatutkintoon tähtäävässä koulutuksessa herättää perustellun epäilyksen tuomioistuimen puolueettomuudesta.

Kärjätuomarin selitys

Kärjätuomari Ahlström on antanut selityksen esteellisyysväitteen johdosta.

Ahlström on kertonut, että pienryhmäkouluttajan tehtävänä asianajajatutkintoon sisältyvässä oikeudenkäyntikoulutuksessa on opettaa kurssilaisille oikeudenkäyntitaidon perusteita eli kuinka oikeudenkäynnissä käytännössä tulisi toimia. Kurssilla ei ole tarkoitus opettaa oikeudenkäyntimenettelyn lainsäädäntöä eikä aineellisen

oikeuden opettaminen kuulu kurssin perustavoitteisiin.

Pienryhmäkouluttajina on vakiintuneesti toiminut tuomareita paitsi kärjäoikeudesta myös hovioikeudesta ja korkeimmasta oikeudesta.

Perusteena pienryhmäkouluttajana toimimiselle on oikeudenkäynnissä toimivien asiamiesten oikeudenkäyntitaitojen parantaminen. Pienryhmäkouluttajana toimiminen on täysin vapaaehtoista eikä kouluttajana toimiminen luo minkäänlaista sidonnaisuutta Asianajajaliittoon nähden. Koulutuksesta maksettava korvaus on lähinnä nimellinen kulukorvaukseen verrattava korvaus. Koulutustehtävillä ei ole liityntää kyseessä olevaan oikeudenkäynnissä käsiteltävään asiaan. Ahlström on siten katsonut, ettei hän ole esteellinen käsittelemään kysymyksessä olevaa asiaa.

Asianosaisten lausumat

Kantaja on katsonut, että Ahlströmin pienryhmäkouluttajana toimimisella ei ole minkäänlaista liityntää nyt kyseessä olevaan asiaan, eikä Ahlströmiä näin ollen ole pidettävä esteellisenä.

Kantaja on kiinnittänyt huomiota seuraaviin seikkoihin: asianajajatutkintoon sisältyvä kaksipäiväinen oikeudenkäyntikoulutus järjestetään vain kaksi kertaa vuodessa. Kantajalla on tällä hetkellä käytössään melko kattava reservi vapaaehtoisiksi kouluttajiksi ilmoittautuneista asianajajia ja tuomareita, joille suoritetaan pienryhmäkoulutuksissa ohjaajana toimimisesta lähinnä nimellinen korvaus. Ilmoittautuminen kouluttajaksi ei velvoita ilmoittautunutta osallistumaan koulutuksiin ja monet toimivatkin kouluttajina lähinnä satunnaisesti. Ahlström on antamansa selvityksen mukaan toiminut pienryhmäkouluttajana vain yhden kerran. Pienryhmäkouluttajien rooli on lähinnä pedagoginen. Tutkintosuoritukset hyväksyy erikseen Suomen Asianajajaliiton hallituksen nimeämä riippumaton tutkintolautakunta. Toimiminen pienryhmäkouluttajana ei muodosta lojaliteettisidettä Asianajajaliittoon eikä pienryhmäohjaaja koulutuksissa edusta Asianajajaliittoa tai ole minkään sen toimielimen jäsen, vaan tuo ohjaajan roolissa esiin omia näkemyksiään ja kokemuksiaan sujuvasta oikeudenkäynnistä.

Vastaaja on katsonut, ettei Ahlström ole selityksessään esittänyt asiaan vaikuttavaa. Vastaaja on todennut, että "Käytännön toimintaan Asianajajana kuuluu myös arvio siitä, millä ammattinimikkeellä asiamies tai avustaja saa itseään kutsua. Ahlström saanee siitä evästystä toimeksiantajaltaan Asianajajaliitolta." Vastaajan käsityksen mukaan sellainen kokoonpano, jossa ei ole Asianajajaliittoon palvelussuhteessa olevia tuomareita vaikuttaisi ulkoisesti puolueettomammalta.

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISUN PERUSTELUT

Kärjäoikeudessa käsiteltävänä olevassa asiassa on kysymys yhdistyksen nimeä koskevan rekisterimerkinnän kumoamisesta. Jutun vastaaja on katsonut, että asiaa käsittelevä kärjätuomari on esteellinen, koska hän on toiminut pienryhmäkouluttajana asianajajatutkintoon

sisältyvässä oikeudenkäyntikoulutuksessa.

Oikeudenkäymiskaaren 13 luvun 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan tuomari on esteellinen, jos tuomarilla on palvelussuhteen perusteella tai muuten asianosaiseen sellainen suhde, että se, erityisesti käsiteltävänä olevan asian laatu huomioon ottaen, antaa perustellun aiheen epäillä tuomarin puolueettomuutta asiassa. Pykälän 2 momentin mukaan esteellisyyttä ei kuitenkaan kerrotuissa tilanteissa aiheudu yksin sen vuoksi, että asianosaisena on valtio, kunta tai muu julkisyhteisö.

Asianosaisen oma käsitys tuomarin esteellisyydestä ei ole ratkaiseva. Tuomari voi olla objektiivisesti katsoen puolueeton, vaikka asianosainen pitää häntä esteellisenä. Esteellisyyttä on harkittava kussakin tapauksessa erikseen ja otettava huomioon, millainen suhde tuomarilla on käsiteltävään asiaan tai asiassa muutoin esiintyviin henkilöihin. Tuomari on esteellinen vain jos jokin selvästi yksilöitävissä oleva olosuhde voi vaarantaa hänen puolueettomuutensa käsitellä asiaa.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että työsopimuksen lisäksi myös sivutoimi toiseen osapuoleen saattaa aiheuttaa tuomarin esteellisyyden. Esteellisyyttä tällaisessa tapauksessa harkittaessa on otettava huomioon muun ohella kuinka merkittävässä asemassa tuomari on asianosaisen palveluksessa, liittykö oikeudenkäynnin kohde työsuhteen tai sivutoimen toimenkuvaan sekä taloudelliseen intressiin. Pelkkä työ- tai palvelussuhde ei vielä perusta esteellisyyttä.

Ahlström on toiminut pienryhmäkouluttajana asianajajatutkintoon tähtäävässä koulutuksessa. Pienryhmäkouluttajana hänen tehtävänä on ollut havainnoida oikeudenkäyntiharjoituksia ja antaa lopuksi ryhmälle palautetta. Oikeudenkäyntiharjoitusten tavoitteena on opettaa asianajajatutkintoon osallistuville oikeudenkäyntitaidon perusteet. Kurssin tavoitteet liittyvät menetelmätason opettamiseen, eikä kurssilla opeteta oikeudenkäyntimenettelyn lainsäädäntöä eikä aineellista oikeutta.

Toimiessaan pienryhmän kouluttajana Ahlström ei ole toiminut kantajan johdon tai valvonnan alaisena. Hänen roolinsa on ollut tuoda esiin omia näkemyksiään ja kokemuksiaan tuomarina sujuvasta oikeudenkäynnistä. Ahlström ei ole koulutustehtävässään ollut työsuhteessa kantajaan, eikä koulutustehtävässään millään tavoin edustanut kantajaa. Koulutuksesta maksettava, lähinnä luentopalkkioon verrattava korvaus ei ole taloudellisesti merkittävä.

Tuomarit toimivat vakiintuneesti monenlaisissa koulutustehtävissä, eikä tällainen toimintaan osallistuminen lähtökohtaisesti aiheuta esteellisyyttä. Tuomarin puolueettomuus voi ulkopuolisen tai vastapuolen silmissä kuitenkin vaarantua, jos tuomari kuuluu asianosaisen kanssa yhteisöön, jolle on luonteenomaista yhteisön päämäärien velvoittavuus ja jäsenten keskinäinen lojaalisuus.

Suomen Asianajajaliitto on julkisoikeudellinen yhdistys. Edellä esitetyn mukaisesti pelkäästään se seikka, että Ahlström on osallistunut julkisoikeudellisen yhdistyksen koulutustoimintaan ja saanut siitä

palkkion ei muodosta esteellisyyttä. Esteellisyys on harkittava kokonaisarvioinnin perusteella. Kokonaisarvioinnissa on otettava huomioon, että Ahlström ei ole Suomen Asianajajaliiton jäsen, eikä hänellä ole mitään lojaaliteettisidettä liittoon nähden. Lisäksi oikeudenkäynnin kohde ei liity koulutukseen tai asianajajatutkintoon. Vielä on otettava huomioon, että Ahlströmin koulutuksesta saama palkkio on merkitykseltään niin vähäinen, että se ei vaaranna hänen puolueettomuuttaan käsitellä kyseessä olevaa rekisterimerkinnän kumoamista koskevaa asiaa.

Asiassa ei ole esitetty perusteltua aihetta epäillä Ahlströmin puolueettomuutta asiassa. Väite Ahlströmin esteellisyydestä on siten hylättävä.

PÄÄTÖSLAUSELMA

Tuomarin esteellisyyttä koskeva väite hylätään.

Lainkohta

Oikeudenkäymiskaari 13 luku 6 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta.

käräjätuomari

Tarja Honkanen